

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНЫ ГАЗЕТИ

Келшим

Саулуқълары осал сабийлени оқытуу

КъМР-ни Правительствоу РФ-ни Билим беруу эм илму министрствосу бла саябат сабийлени дистанция халда оқытуурга субсидияла беруино юсюнден келишим этгенди. Аны юсюнден КъМР-ни Правительствоу кезуиле жыйылуунда КъМР-ни Билим беруу министри Сафарби Шхагапсоев билдиргенди.

Программа

Пенсиячылағъа - адрес болушлукъ

Республиканы Правительствоу кезуиле жыйылуунда «КъМР-де адамлағъа социальный болушлукъ берген урденциялыны миок-техника базалары игилендируу эмда ишлемеген пенсиячылағъа адрес болушлукъ беруино юсюнден республиканы программа къабыл этилгенди. КъМР-ни урунуу эм социальный аймауу министри Тобейиланы Альберт айтханна кере, РФ-ни Пенсия фондундан республикағъа субсидияла берилликте, ол жаны бла келишим этилгенди.

Программаны чеглеринде бир неча объектны жаңгыртуурга мурат барды, ол санда

лады. Бытыр аны хайырындан саулуқълары осал болган 377 сабийни оқытуу кыралганды. Бынал программалығъа энта 60 баланы къошарга белгиленди. Бу жумушлағъа 356,6 миллион сом керек болушду. Ачагъа компьютерле, алағъа программала сатып алынаркъдыла, ата-аналарны койретуу бардырылганды.

Бизни корр.

КЪОНАКЪ АЛЫУ

Керген затларын жаратхандыла, сынаубузну кеслеринде сингдирирге айтхандыла

Тюнеме Нальчикке Абхазидан ол республиканы Правительствоу Председатели Леонид Лаврованы башчылыгында делегация келгенди. Къонаккъа бек алгъа Нальчикке 32-чи номерли орта школну кере баргандыла. Мында алағъа бу оқыу учрежденины директору Казбек Бляничов, аны орунбасарлары да спорт залны, дерсе барынуу кабинетлени, сабийле аууланууу ашхананы да кёргозгенди. Абхазлыны араларында билим беруино келечилери болганыны себепли КъМР-ни Билим беруу эм илму министри Сафарби Шхагапсоевге, Казбек Бляничовка да соруула кёл болгандыла.

-Мында минг бла жарымгъа

Делегацияны къаууму.

69-чи школда хар затны дажаратхандыла.

жууукъ жаш бла кызы оқыду. Алағъа хар керек затлары болган кабинетле бардыла, къызыла эшиу, тигуу этерге юйренчир, жашла да агаздан, къамишден абериле эте билерча онгла кыралгандыла.

Алай бла, мында сабийле, билим алганылары бла къалмай, къопдан устала да болуп къагъдыла. Кысыхасы, аланы жашаууну не тюрлю болумларында да башларын кениндири билерге койретибиз, дегенди директор.

Сафарби Шхагапсоев а респу-

блика школлада аш-узгун этген жерлеге деп энчи оборудованыны Россий Федерацияда биринчилини санында алады, деп къошханды. Абхазлыны билим беруу министри Даур Нанкибия школну бек жаратханды эмда аны алай таплай тутарга къолларындан къалай келгини, оқыу юйде ишлеген кадрла жетишелерин бла къалганыларын соруанды.

-Школда тизгинлилик, нызам ючюн да бу мекяныны ичине кирген хар ким да жууалдыды- оқыучудан башлап манга дери да,- дегенди директор. -Кадрла да жетишедиле. Оқыу юй амылган биринчи жашла да сабийлени бери чакыргъан оқыу эте эдик. Энди уа школну тегерегинде кёл къатлы юйени бир нечасы барды. Арт жыллада уа балала да аслам тууа башлагандыла.

Ахыры 2-чи бетдеди.

ЖАМАУАТ ПАЛАТА

Билимни качествене кётюрюу - бизни баш борчубузду

КъМР-ни Жамауат палатасыны Билим беруу, илму эмда жаш тейле политика эм спорт жаны бла комиссиясы пресс-конференция бардырғанды. Аны башчысы Пётр Иванов журналистерге ала не бла кюрешгенерин, къаллай проблемалары тамаллагъанларыны юсюнден айтханды.

Пётр Машевин билдиргенге кере, ала асылымы КъМР-ни Билим беруу эм илму жаны бла соруулары кётюргенде. Нек дегенде къырланы тамбла юно жаш адамланы билимлерине кере кыралыккъыды. Болса да бу сферда проблема кёпдоло. Оқытууу кичестосу ити да тошгенди. Ал жыллада аслам эс промышленность бла байламлы ишлеге белюне эди, граждан жашауы уа-угъай. Бусагъатдагы хал

анга шагъатды. Алай нек болады? Кыралгъа билимни адамла керек болмагъанча кёрюнде, экономика да илземлей аланы. Сабийле уа аны терк оқыуа азыгъал къоздыла.

Бююклекде оқытууда реформа бардыруу, рынок экономикагъа кёчюнуу юсюнден кёл хапар барды. Алай ол жаны бла Тире атламла эсленимедиле. Пётр Иванов, бу затланы оосонди ала, юлгоге Юг Кореяны келтиргенди. Анда школчуланы араларында ала ким болурга сөөдиле деген соруу бардырғандыла. Аланы бир жартысы-инженерле, экинчиси уа-алимле, дегендиле 90-чы жыллада бизникиледен соргъанларында, аланы бир кесеги алыкъа не бла кюреширгин билмей эди, къалганы уа сатыу-алууу сайлагъанлары

айтхандыла.Пётр Машевичини оюмуна кере, къырал ол тейлюна тас этгенди. Ала къыйналмай да иги жашау этерге болушкъуа деген ийянында вогенди.

Конференцияны кезуинде иш-сизликни юсюнден да сорууу кётюргендиле. Комиссияны башчысы жер бла, малла бла кюреширге сюйегини оқыуна тапхан къыйын болушун чертенди. «Элдеде асылымысында жаш адамла конлерин хапар айт негда бек аманы-ичил оздураддыла. Бююклекде школну неда вузну айырмалы босагъаны тамболганды киняге ышанылуулугу улуу тойкоидо. Алгъа тапкъл азынасы миок жаны бла кючлю болганла къарайдыла.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Отуз мингден артыкъ юйюрге - ана капиталны сертификатлары

РФ-ни Пенсия фондуну Къабарты-Малкъар Республикада Белюмо 31416 адамгъа ана капиталны сертификатлары беруино юсюнден оную чакырганды. Ана капиталны елчмни быйыл 387,6 минг сом болганыны эсигизге салабыз.

Ол ача къалай бла къоратилганыны юсюнден айтханды, асламысы жашуу койле ала эмда ишлер ючюн алынган кредитлени тейлеуге берилгини белгилерге тиешиле. Бююклекде 11621 юйюр ол амалны хайырындан кредитлени торушучай негда бир кесеги тейле болгандыла.

2010 жылдан башлап Пенсия фондуну Къабарты-Малкъарда Белюмо аналагъа сабийлери

ючюн берилген ахчаны не затха къоратырылганында да тохташхан юйюрледен завканала алады. Бююклекде дери алай 17320 завление берилгенди. Аладан 5864-со жашуу болумланы кредит аймай игилендируу бла байламдыла. 47 юйюр ол ахчаны берген сабийлерини оқытууларына кюрятарга сюйегенерин билдиргендиле. Ахчаны аналаны келер заманда пенсияларына къошла бардыруу ючюн, аны коопителный кесегине етлююру сюйегине уа ючюулен болгандыны.

РФ-ни Пенсия фондуну КъМР-де Белюмо пресс-службасы.

«Машук-2012»

Волонтерланы отрядлары кыралладыла

«Машук-2012» битевуакказ форумда Къобанда табигыйат къыйынлыкъгъа тошгенлеге болушлукъгъа деп волонтер отрядла кыралладыла. Шендо окуна алгъа 40 адам Ставрополье. Жаш тейлю парламентини членлери, Кавказкие Минеральные Воданы эмда крайны юночгышы зонасыны жаш тейлю бла ишлеу жаны бла специалистлери, кичестевуно келечилери, студентле да киргендиле. Алағъа «Пугин» патриот клубдан эмда Чечен Республиканы кырулуш отрядларындан волонтерла къошулуурга хазырдыла.

Биз биргебизге ичер суу, гуманитар болушлукъ эттебиз, бек башы уа-кынонулағъа болушлукъ аитиуноула келлендиреди бизни,-дейдиле активисте.

Жаш адамла арбалзаны, орамланы кир-кичиден тазалауула, социальный объектлени

жаңгыртуурга къатышырыкъдыла. Кысыхасы, къобанчыла алгынныгы ырахатлы жашауларына не къадаар терк къайтыр ючюн, къолларындан келгенни ачыра кётюрюшлеме.

Лагерге суу баскханы хаттасы жетгенлеге ала жыйуу тохтамагъаны да белгилерге тийишлиди. Биринчи сменде машукъула 22,5 минг сом жыйгъан эдиле.

Волонтерланы элген автобус тюнеме Пяттигорскдан Крымскка кетгенди. Дагъанда бир рейс а Ставропольдан этилликди.

Акцияны кырагъаналаны телефон номерлери билдиребиз: Рузана Хаимова - 89624441993, Сергей Кулагин - 8988751251, Артем Камаш - 89064666760, Александр Томилев - 89289632380.

Бизни корр.

Жазылуу-2012

Сыйлы жамауат!

Сиз бир торлю сынтаула бла 2012 жылны экинчи жарымына «Заманга» жазыламай къалгъан эсегиз, халны тозомтирге онг барды. Жазылуу июльну 25-сине дери жарашобрасгъыз, миллиет газетибизни 1-чи августдан алып башларыкъсыз. Беш айгъа жазылууну багъасы 296 сом 75 капекди.

Бизни индексибиз - 51532

МАЛЧЫЛЫКЪ

Къумалы мал кютген байыкъланыр

Чекленген жууалылыгы болгъан «Жангы Малкъар» обществону сют малчылыкъ комплекси алай атлы элли къатында озгъан жаны октябрь айындан бери ишлейди эм аны къалынгыны эсепленген тудары. Анда сору сют суутуучу аппарата кундан сора эди. Анда уа Нальчикден юн сайын автомашина келип, концернини битаык этиучи-предприятиясына олтиди.

Быйыл комплексге тышындан 176 бузуу келтирилгенди. Жайны кезуинде уа предприятияны кесинде жетим бузуу тууарыгъын сакълайдыла. Асланы хар бирине энчи орунукълы бардыла. Бузуулары мында ол аны ичинде бекъандан сора Нальчикке селекция-къумалы арагъа жетдире-

Атакулану Мухудини.

диле. Анда уа аланы алты айлары тейле берип башлагъанчы, тынгылы къарайдыла, бузгъа танчыкъланы уа семитирге жибердиле.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Олимпиада - 2012

Лондоннга Къабарты-Малкъардан тёрт спортчу барады

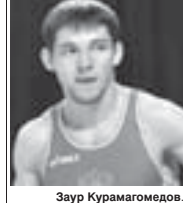
Аккалайны Хажы-Мурат.

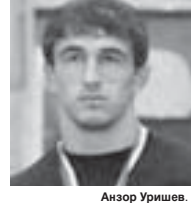
Билал Махов.

Великобританияны ара шахарында бардырылыкъ Олимпиада оюнлағъа бизни республикадан тёрт спор-

ланы эки кере чемпиоунду, дуняны биринчилигинде да призёр болганды. Заурду Локилланы Юрий юйретеди,

Заур Курмагомедов.

Анзор Урушев.

тсмен къатышырыкъды. Ала-ны санында айтхылыкъ штангистибиз, озган жылда бардырылган дуняны чемпионатында биринчи жерни алгъан эм Олимпиада оюнланы кюмуш эм доммакъ майдалларына тийишли болганы Аккалайны Хажы-Мурат да барды. Ол 105 килограмм ауурулкъда эриширди.

Дагъыда бу кюнде Приэльбрусда бардырылган спорда грек-рим тутушудан Россейни жыйымдык командасыны баш тренери Гоги Когуаушли билдиргенге кере, Олимпиадагъа къатышырыкъ аты адамны аты белгилли болганды. РФ-ни жыйымдык командасыны санына тырынауучу Заур Курмагомедов къошулганды. Ол Россейни эм Евро-

Олимпиадада Ростов область эм Къабарты-Малкъар ючюн сөрмеширди.

Андан сора да, РФ-ни эркин тутушудан Адлерде бардырылган спордадан Олимпиадагъа къатышырыкъланы атлары белгилли болгандыла. Аланы санына Россейни чемпиону, Европаны эки чемпиону Анзор Урушев бла дуняны юк кере чемпиону Билал Махов киредиле.

Шендо ала къадалып жаралуа этедиле. КъМР-ни эркин тутушудан баш тренери Анзор Темботов билдиргенге кере, жашла Адлерден сора Кисловодскде бардырылгъан спордагъа къатышырыкъдыла. Лондонда эришле уа алағъа 11-чи августда башланарыкъдыла.

Бизни корр.

Бахчачылыкъ

Заказчик ыразыды

Май районода «Красная нива» эм миок кооперативни «Теплица» предприятисы чибизини бла помидорну 7,6 миллион сом багъасы тогузу миллионга жуукъ зыгъагы араларында ол жаны бла кыштан эсиргенди. Аны оосонден районну администрацияны пресс-службасы билдиргенди.

Зыгъталаны кичестосу бек игиди. Заказчибиз да - чекленген жууалылыгы болгъан «Арга» обществона-ыразыды,- дейди предприятисы башчысы Любовь Гуторова. Ол айтханнга кере, шендо ишчиле эки гектар жерде на-шаны бла чибизини гибрид зыгътыларны есдюредиле. Аны бла бирге урукълуукъ чибизини да салып башла-гандыла. Ол август айны ахырына бишериди.

Кюнде жаууну эм сууукъ

болганылары да ише чырма-улуукъ этдиле: битимлеге торлю-торлю ауруула жайладыла, аланы курт-къумурыкала да басдыла. Аны себепли алағъа дарманланы зама-нында себерге керекди. Тахта кытгенди есдюрюуде да чибизини фидалькылары да улпуду. Аны себепли пред-приятие 50 бал тамбан сатып алганды - хар теплицагъа да экишер.

«Теплица» саулай да 40 адам урунады. Адамланы ише салуу халкыны иш бла жалчытуу ара бла байлам-лыкъда болганыны себепли предприятисы ич кадрладан кемчилик сынамайды. Тирлик жыйгъан заман жетгенде, бери энта да ишчиле чакъырыллыкъдыла.

Бизни корр.

Библиотека иш

Китапланы - Интернетден

Къабарты-Малкъарны библиотекаларын Интернетге къошарга РФ-ни Культура министрствосу субсидияла бергенди. КъМР-ни Правительствоу бла ву ведомствону араларында ол жаны бла келишим къабыл кёрюлгенди. Республиканы Правительствоу кезуиле жыйылуунда КъМР-ни культура министри Руслан Фиров билдиргенди. Ол 15 библиотеаны Интернетге къошарга 224

минг сом бериледи. Аладан тогузусу - муниципальный учреждениядыла. Бююклекде алада компьютерлени, алағъа энчи программаланы орнатуу жаны бла иш бардырылды.

Бытыр а 50-ге жуукъ муниципальный библиотека Интернетте къошулган эдиле. Бу жумушлагъа 4,8 миллион сом къоратылганды.

Бизни корр.

Оқыу юйлерине, устазларына да махтау бергендиле 3 бет	Туудуклағъа жетер керти хапарым 3 бет	Хар кимни да къаруу, усталыгы да ачык болдула 4 бет	Ахшы башлау - жетишимни жартысыды 4 бет
---	---	---	---

Презентация

«Туудукълагъа жетер керти хапарым»

Церкеск шахарны филармониясы залында Семеланы Исмайлыны басмадан кѣп болмай чыккыган «Зикирлер» деген китабыны презентация болгондору. Ары бизни республикадан пост Бегитиланы Абдуллах,

ала чыгъарма болуп зарфха уруудла. Алгъа сѣз ол ишни тамамлаган КъЧР-ни кырал китап а басмасыны директоруна Топоркурланы Къазий-Магоммет берди.

Семеланы Исмайлы.

ыны назмуларын хар таулу да анылайды. Ол зат аны хар сѣзюну уллу кючю, кыймыл бергенданды. Дагъыда ол аны керти, акъылы, батыр да адам болганын кѣргозтеди. Астор кесип айтханды: «Мен Минги тауу жаңгдан ишлеп, бийик да, аруу да, сыйлы да этдим. Эски тауу жаңгы халарын дуннины барына да жетирдим».

Акъыман бу дуняда жашуу хаух болганын анылагъан. Чынты ийманы болган инсанча Аллах бла адаманы араларында байламлыкны юсюнден сагъатык этгенди. Ол аны озган еморно 40-чы жылларда жазган назмуларында кѣронеиди. Ол битеу дунин бла тегна сѣлешеди. Ма аны ол кишилик ючюн соудие окучуу да.

КъЧР-ни Муслиманларыны дин управленясыны президиуму келечисини орунбасары

Семеланы Исмайлы.

бюсюреу къагъытларын бергенди. Гербекланы Норло пост автобуса эки сагъатык жолда назмуларын, жырларын айта, алай барычуусун эсгергенди. Бу китанын чыгъарылагъа ыспас сѣзон пост Бегитиланы Абдуллах да айтханды. Алай аны бай чыгъармачылыкны куруу зикирле бла ачыкълайлыккъа туюбиоз, дегенди.

Семеланы Исмайлыны сѣлерине атилген жырлары Багылананы Зариф, Катчиланы

Малкяр драма театры артистлери.

журналисте Ботталаны Мухтар, Созайланы Илмас, малкяр драма театры артистлери, жырчы Текуланы Амур борган эдиле.

Жырчы Исмайлыны чыгъармаларын иги билген Къубанланы Науруз аны бла кылай танышханын айта, билай дегенди:

«Бир деу адам колди акъсакъ-ала жыйылып турган жерге. Анга не этип айланганын, жашуу кылай болганын сордула. Ол билай жууап къайтарды: «Кимни тарысы болса, аны тауугу болуп айланма».

Позти китабын чыгъарганын кѣй, аны ызындан болганын ючюн айтхан эди аллай сѣвлени. Ол уллуракъ пенсия аларча этерге жорешдим, алай болушмамды. Адамны кыялына, фахмусуна сойкеклигим бирда уллула, анга кишини тегн эталмайма».

Филармонияны фойесинде назмуучу киталары, Семеланы тукуму тереклери, башха жазуучула аны юсюнден айтхан затла жыйышдырган кѣрмюч да бар эдиле. Алгъа Исмайлыны юсюнден документли фильмни кѣрзѣлдеу, бу фахмуу адамны 120 минута кылай белгилегенерини юсюнден бара эди анда сѣз.

Къарачай-малкяр поэзияны сыйын бийикге чыгъарганына арасында аны аты энцих жер алады. Дин ахлуу адамны зикирлерин айтхан берген эшитил, алай айтхан турган сѣле, энди

Ол, китапны басмагъа халыгъырауу туруп, анга болушханлары ючюн республиканы Муслиманларыны дин управленясына, Ислам институтда ишленгенге, энци Бердиланы Исмайыл жажиге ыспас этди. Философия магъанасы болган тизгитилери былай формада чыкыгъанлары адабиятта, культурада уллу магъанасы болганын да чертенди.

Филология илмулары доктору, профессор Къараланы Зуураа къыйгъылаулары алпында сѣлеше, былай дегенди: «Билми кылай болганына къарамай, Семеланы Исмай-

Катчиланы Ибрагим хажи гичелинде Исмайлыны къюсюнда кѣп болганын айтханды.

«Ол адамны къатындан кертиринг кѣлмей эди. Хар бирбиз да дуняндан кетгинчи, анча адамгагъа къарам, мен да бир ахшылыкъ этпей дерге керекди».

Тюрк культураны «Тюрксонид» халкъла аралы орнаизациясы келечиси, журналист, «ТРТ-АВА3» кырал телевиденияны бѣлмоние редактору Уфук Тузман биргисине келгенге бла танышдырып, Къарачайда жамауат иш бла жорешен бир къауум адамгъа бу биригиуиу

Руслан, Текуланы Амур, Эркенланы Расул айтхандыла. «Къарачай ансамблини артистлери уа усталыкъларын акъ богуоуде кѣргозтегенди.

Ахырында Семеланы Исмайлыны юбилейине аталгъан конкурса жорлатылгъагъа грамоталаны жазуучу Алтайланы Билал бергенди. Позти чыгъармачылыкны юсюнден жазганына, назмуларын басмаларгъа сѣбеллик этгенине арасында бизни республикадан грамоталаны Бегитиланы Абдуллах, Биттирланы Тамара, Берберланы Бурхан да алгъандыла.

МАМАЙЛАНЫ Алий.

МЕДИЦИНА

Врачны кесим сайлайма

Энди участка врач неда битеу поликлиника окъуна аурургъангъа кылай бакъгъанларын жаратмагъан пациентле врачланы да, поликлиниканы да кеслери сайгъагъа эркиндиле.

Саулукъ сакълауу эм социальный жаны бла айнытуу министрствосу (ишни бардыруу тюрлендиргинчи окъуна) «Гражданини кырал гарантияны чеклеринде хакъсыз медицина болушлукъ бла жалгъытуу жорукъларын» къабыл этген эди.

Алай уллу ты болган документни магъанасы бизни кыайсыбызгъа да бек уллула, адамла ауруйдула эм болушгъузу деп, медиклеге бардыла. Сайлагъан медицина учрежденигъа барыуу жорукъларын хар атламы жик - жиги бла жазылдыла.

Бек алгъа граждани неда аны келечиси, заявление жазып, сайлагъан медицина учрежденигъа береди. Заявление бла кирге ол ким болганына шагъатык этген документни эм борчу халда медицина жаны бла страхование этилгенин шагъатык къагъытын (медицина полисини) бериге керекди. Бир-бир адамла - къачынчыла, Россейде жашама неда болжалы халда жашагъанна граждандыкълары болмагъан адамла аладан сора да башха документле бериге керекди.

Пациент сайлагъан медицина учрежденигъа келечиси документлени алган кезиуде гражданини участка терапевтине бла педиаггъаланы эм бителуу практика бла ишленген, пациентлеге дайым эс буруп

турган специалистлени тизмереу бла кирге ол ким болганына шагъатык этген документни эм борчу халда медицина жаны бла страхование этилгенин шагъатык къагъытын (медицина полисини) бериге керекди. Бир-бир адамла - къачынчыла, Россейде жашама неда болжалы халда жашагъанна граждандыкълары болмагъан адамла аладан сора да башха документле бериге керекди.

«Эки кюнчю ичинде жаңгы поликлиника «эски» поликлиника бла байлашып, заявенинда айтылганы керти болганын тохташдырады. Сора пациент айырган учреждени аны медицина жаны бла жумушларын этерге боюнуна алганын билдиреди. Аурургъаны историсы пациентни къюлуна берилмейди «эски» поликлиникадан жаңгысы ол почта бла жиберилди, документни оригиналы угъай

– кюпиясы (документ тас болуп кетмесин деп этедиле алай).

Андан сора да, документе болныча нек сайланганын да жаздыла – пациенте стационарда багъаргъа керекди деп. Ары направленигъа бакъгъан врач береди, андан сора да, ол пациентге айыргъа борчулу аны кыайсы клиникада бакъсала иги болуугун. Дагъыда болныгъа жарат ючюн, кылай бир заманы сакъларгъа тюшергин билдириге керекди, кыайсы кюнде жатаргъа сюйгени да билдире керекди.

Ирина НЕВИННАЯ.
«Российская газета».

ДАТА

Окъуу юйлерине, устазларына да махтау бергендиле

2002 жылда район ара Къашхатау посбикада ол замандагы лицейни, энди уа «Къурулушчу» колледжни предствительствосу ачылгъан эди. Ол тынгыла ишлеп келгенди ол жик болды. Андан бери бу окъуу юйно онла бла саналган жаш адамла таусуп чыкыгъандыла эмда жашауда кеслерини жерлерин тапхандыла.

Колледжни бийыл бу датаны бошагъан онучу къаууму аны халда белгилегенди. Мында озган кезиуде окуп кетгенледен да кѣлпе эмда бийыл диплом алгъанла бла бирге аны ошжалыкъ «Дуния республиканы Билим беруу эм илму министрствосуну, район администрацияны, элени келечилери, колледжни устазлары анда окъууланганы ата-аналары, чакъыртылган къоноккъа къатышхандыла».

Районну Культура дворецинде юбилейге аталгъан жыйынуу колледжни алгынчы студенти, энди уа аны устазы Къадырланы Фатима Фатима Фатима сѣз Черек районну жер-жерли администрациясыны ишлерини управлюйици Байсыланы Харунга берилгенди. Ол кесини сѣбериюнде тау районда окъуу юйно евалуу кѣп тюрлю сылтаула бла байламлы мындан тышына кетип окуп, кеслерине усталыкъ аларгъа онглары болмагъан жаш адамлагъа бек алаят саууа эди, дегенди. Аны сѣбелли жашдан-жылгъа абурументлени арасында колледжни даражасы кѣторилеуе барганын да айтханды.

Мында районну элдеринден келгени билли аладыла. Бу окъуу юйно окъучулары «Дуния еморлока, поэзия да еморлоку» деген темагъа Мечиланы Кизиме аталгъан республикалы «Малкяр культураны сакълагъа» деген эм башха конкурсада хорлап, лауретла болганын аны да айтырга керекди. Районда былай керекли эм

магъаналы окъуу юйно ачылуу аны эрттеден да ишлеп келген дилектору Заудин Шамсадинович Сунишени аты бла байламлыды. Аны бла бирге ол колледжни битеу устаз къауумун алгъашлап, окъуу юйно ошжалыгыны къурууына багъыла саууа бла бирге акъа да бергенди.

Колледжни аягы юсюне болуруу, ол къуралганы ал жыллада уллу болушлукъ этип тургъан Ахмет Байыланы Асет, ата-аналы администрациясыны башчысы къулулгун толтуруп тургъан Гахонланы Юрий, окъуу юйно устаз коллективини атындан Къалабекланы Раиса, Къадырланы Ахмет, Байыланы Асет, ата-аналы атырандан Уналаны Руслан, Башылланы Лера, колледжни бек биринчи бошагъанлары атындан – Къадырланы Танзила къууачы жыйылыганына къызуу алгъашылгандыла. Аланы хар бири да сѣбелли бошагъан сора КМР-ни халкъ артисти Убашланы Азор, жаш жырчыла

Хурталаны Мухаммет, Томенланы Ашхат, Ислам Бербеков музыка номерлери бла къуандырып тургандыла. Колледжни бийыл бошагъанлары онучу къауумна дипломла беруу итингени бек алаят кезиуде болганды. Окъуу юйно филиалыны таматасы Бѣзюланы Ирина белгилегенге кѣре, битеу озган жылланы барысында да бийыл бошагъанла кѣп алтын медальла алгандыла. Сѣгиз адамгъа айырма дипломла берилгенди.

Ма ала: Мокъаланы Алий, Холмамханланы Гольяра, Уналаны Фатима, Керменланы Индира, Гадийланы Фатима, Череселаны Зула, Марина Жилокова, Бегитиланы Аминат. Дипломланы Билим беруу эм илму министрствосуну келечиси, экзамен комиссияны председатели Анастасия Тезадов бергенди. Окъуу бошагъанла да кеслерини устазларына ахшы сауула хазырлагъандыла. Ингирини

ахырында ала аны да ачыкъ этгенди. Ала студентлени арасында социология сору бардыргандыла. Аны итгарланы кѣре «Бек иги башчы» деген номинацияда «Къурулушчу» директору Заудин Сунишев, «Алтын Бос» деген номинациягъа Бѣзюланы Ирина, «Кесини ишени устасы» деген номинацияда Къалабекланы Асет хорлагъандыла. Бек иги казанчыге Байсыланы Асет, эм онгу педагогъага Ахонланы Зоя, Батчалананы Амина, Раиса Шарова саналгандыла. «Жылны алтын устазы» деген ат Къадырланы Фатимагъа берилгенди.

Ол ингирде Къурулушчу двореци Фойесинде «Къурулушчу» колледжни юбилейини намысуна музика кѣте дерти эшитилгенли турганды. Бу тауушлукъ коллективни, аны студентленини бла окъууни бийыл бошагъанлары битеу жашуларында къууачи, касып, ырахтылыкъ жог негерлери болганын турсунала. МОКЪАЛАНЫ Лейла.

Кѣрмюч

Асият Савкуеваны аты суратлау искусствоно сюйлеге арат заманга дерти белгли тюрлю эди. Бизни къаруучу аны къарындасы Хамитни ишлерин а ошхи таныды. Кѣп болмай Миллет музейде Асиятны «Похищение Луны» деген ат бла энци кѣрмюч ачылганды. Республиканы суратлау искусствону тарыхина дагъыда бир художникни аты къошулганы турсу болганды.

Мен Асиятны сабий кюнюмден бери таныма. Ала Экинчи Лескенде жашагъанлары сѣзирмай аны аныса таулу тиширүү Фатима бизни элге – Ташлы – Тагъа – кѣлгени эди. Алай бла биз, шагъарей болуп, шухукъ жюрютоп башлабыз. Эсимдеди, Хамит, Ленинградха барып, художникге окъургъа сюеди дегени да. Алай ол заманда сѣз алайм да жашны юсюнде баргъан болмаса, эгенини да суратчы фахмусу барды, деген оюм айтылган окъуна этмегенди.

Асият Савкуева.

башхала да сѣлеше, аланы сѣзлеринде бир сѣвир къууачыны, абызырануу да сѣзеге болуукъ эди. Бары да Хамитте тырман этгенча эдиле, бу ариулукуу бизден нек жашырып тургъанча деп. Композитор Джабраил Хауза: «Бу алайм да жашны юсюнде баргъан болмаса, эгенини да суратчы фахмусу барды, деген оюм айтылган окъуна этмегенди.

Сейирлик ачыкълау

Биз тюрлю – тюрлю журнладан къуралгъан ишлени кѣрмючледе кѣре турганбыз. Искусствону бу тюрлю кесини журнуу бла, жорукъларына бла эс бурдуруу кырайды кесине. Бютюнда Искусство шолланы окъучуларыны кѣрмючлеринде тюрбиз анга.

Асиятны кѣрмючю къол устаны машина бла къурганын да тюркюнлени бир бирге сѣвир келишдере билгенин, хар иши, алгъадан аны акъылында туууп, ол экинчи жашауун журнлада тапханы, хар бирине жаңгы тема, терен магъана бере билгени ачыкъланганды. Былада жарыкъ тюркюнле жокъдула.

Алай автор жашуу байрамны, жорек байлыкълары къайдан тапханына сукъланырча, сѣвир этерчады. Хар тагъылгъан ишени, ишленууу бла да энчи дуния болганына жаздыла. Авторну кеси бла сѣлеше, ол сабий кюнюмден бери суратла ишленгенин, арда аны ол сойкеклиги былай жанргъа кѣтгенин, барын да кийим тикгенин, машина бла къурганын да айтды. Кѣлпе сунгандыла аны бу техникагъа жарашхан машинасы болур деп. Асият а бизни аналарыбыз тикген бла жорешеди.

Хамит да, къарындышча угъай, профессионал кѣзден къарап, оюмун билдирдин тилегиндеди, ол эгенини ишлерине бийик багъа бичгенди. Анасыны къол усталыгы – эшиу эшгени, тигерге хунири да – Асиятка кѣчелерини да уллу ырахтылыкъ, ѳхтемлик бла билдиргенди.

Кѣрмюч ачыла туруп, культуру министр Руслан Фиров, Художниклени союзуну башчысы Геннадий Темирханов,

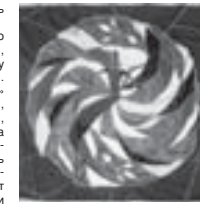
бузаргъа сойкеиме. Зауукълукъ алыгъыз», – дегенди.

Асият а бу къадыр ариу сѣзюне эшитгенине жене сѣвелденди, журнуу бла, жорукъларына бла эс бурдуруу кырайды кесине. Бютюнда Искусство шолланы окъучуларыны кѣрмючлеринде тюрбиз анга.

Асиятны кѣрмючю къол устаны машина бла къурганын да тюркюнлени бир бирге сѣвир келишдере билгенин, хар иши, алгъадан аны акъылында туууп, ол экинчи жашауун журнлада тапханы, хар бирине жаңгы тема, терен магъана бере билгени ачыкъланганды. Былада жарыкъ тюркюнле жокъдула.

Алай автор жашуу байрамны, жорек байлыкълары къайдан тапханына сукъланырча, сѣвир этерчады. Хар тагъылгъан ишени, ишленууу бла да энчи дуния болганына жаздыла. Авторну кеси бла сѣлеше, ол сабий кюнюмден бери суратла ишленгенин, арда аны ол сойкеклиги былай жанргъа кѣтгенин, барын да кийим тикгенин, машина бла къурганын да айтды. Кѣлпе сунгандыла аны бу техникагъа жарашхан машинасы болур деп. Асият а бизни аналарыбыз тикген бла жорешеди.

Хамит да, къарындышча угъай, профессионал кѣзден къарап, оюмун билдирдин тилегиндеди, ол эгенини ишлерине бийик багъа бичгенди. Анасыны къол усталыгы – эшиу эшгени, тигерге хунири да – Асиятка кѣчелерини да уллу ырахтылыкъ, ѳхтемлик бла билдиргенди.

«Tepsey».

«Теке - гялч».

фахмусуна къууанганын жашырмай эдиле. Савкуеваны юйорелеринде, Хамитден сора, энди Асият да фахмулу художниклени тизмесе къошулганы барыбызгъа да тура болуу.

САРАКЪЛАНЫ Асият.
Суратланы автор алгъанды.

Футбол

Налычки «Спартак» командасы премьер-лигадан кеткенден сора Россияны бир класса эншиге болган футболдан миллет лигасына (ФНЛ) көчтөрдү. Чемпионаты биринчи туурда он Башкырияны «Урасы» бля кеси майданында тошгенди. Оюнун 43-чү минутунда судья кыонаксыны кыабак эшиктерини жанына пеналты береди. Он кезинде хайырлана, спартакчы Гуджа Рухия жаңгылмай топу сөтканы ичине кийргенди.

Оюнун 79-чү минутунда Рухияга экинчи кере да пеналты уурурга тошгенди, жарсынууга он топу кыабак эшиктерден бир жанына аштырды. Оюн 1:0 эсеп бля бошталганды.

Матч барган кезинде жауун жауганы бля эм аны «Россия-2» телеканал көрсөткени бля байлалма стадионда адамла хазна жок эдиле. Белгилей айтырчанды, он кон спартакчы ФНЛ-га быйыл

Ахшы башлау

биринчи лигадан келген сынау да болмаган команда бля тошөткөнүрүн. «Спартак» а, не десенг да, премьер-лигада алты жыл ойнаганды, анда эм кочло команда бля тошөтө турганды, ахшы көрөмдөпери бля кыарачулары аз кере да кыуандыраганды.

Чемпионат башлангандан алгач нальчиклини санындан сыналуу футболчула Канцедалову бля Шаничкини кетгенин белгилей айтырчанды. Болсада команданы аслам кызууну жеринде кыалгандыла, жер-жерли футболчула да кыошугандыла. Аны хайырындан мындан арысында ахшы көрөмдөлө болдурурга деп ышанырчанды.

Оюн барган кезинде кыга эселенген заптадан бири - алыкча футболчулары бир бирини иги аныгамалыныкчылары эди. Сөз ючюн, «Спартакны» санында он кон баш жагы анда ойнаганды, он санда кыабак эшиктерде да, «Уфада» да алай проблемала бар эдиле. Белгилей айтырчанды,

сау оюнуну кыонаксыла улуу темпде бөдөргөткөнүрүн. Топну сөткөгө кийириге бир эки кере кезилери да болганды. Матчы ахырында, алай атакалдан биринде, нальчиклини вратарылары Коченов, усталгынын көргөзтөп хорлам эселти сакчыларча эткенди.

«Спартакны» санындан Концедалову кеткени көрөнө эди. Топ майданы ортасында хазна турмай, жаш футболчулары Дорожжини бля Коронану алыкча сыналары болмагачылары да эсленди. Болсада командага келген Шогенов бля алгач анда ойнаган Гошожов кесилери иги жаны бля көргөзтөнгөнди. Ахыргы топу сөткөгө кийириге да андан кыалганды. Он кезинде «Уфаны» голкиперин усталгынын көргөзтөнгөнди.

Биринчи оюн аны бля бошталганды, жаңгы гол спартакчылагы хорлам келтиргенди. Кезиуло оюнуну командабыз 23-чө ичинде Владимирде «Торпедо» бля ойнарна кере эки да, он команда ФНЛ-ден финанс проблемалары

болганы бля байлалмы кеткенди. Энди «Спартак» биягы кеси майданында «Нефтехимик» бля тошөширикти.

Оюн бошталгандан сора жаңгы голду урганды Гуджа Рухияга тошөтө, кызууну соруу бергенди.

Пеналтын кыалды урганыгызыны айтканы эди?

- Биринчи кере топу жаңгылай сөтканы ичине кийирдим, жарсынууга, экинчисинде кыабак эшиктерини баш жагы бля аштырганмы. Алай команданы хорлаганына бек кыуанганмы.

Сизге онбиметрички уругу деп алгач анда айтылмы ийген эдиле?

- Угай, алай кезинде бир-бирде кимин кыло бара ооз да топу кыатына он сөкелди. Мен аны сөткөгө кийириме деп ышанган эдим да, муратыма жетдим. Экинчи кезинде уа улуу көлпөлөк эдим.

Хорлаганыгызыга кыуана болурусуз?

- Кыуанабас, алай оюндан алыкча зауукчулук алмагачынбыз.

Көп халата жибергенбиз. Кемчиликте кетирер жерлерибиз алыкча көрдөпө.

Команданы алгач премьер-лигага кыайтырга бори салынгандыгы?

- Жау, салынганды. Биз он борчун неди эити толтургуга көрөширикти.

Сау болуугу, муратыгызыга жеттиги.

- Биринчи турда командаланы санында бу футболчула ойнаганында: «Спартак-Налычки»: Коченов, Багва, Дзудиев, Чернышов, Засев, Балов (Коронев), 46, Рухия (Осиенко, 30), Захирович, М. Шогенов, Гошожов, Дорожжин (Сирадзе, 46).

- «Уфа»: Кобозев, Василев, Попов, Аликин, Смирнов, Александр Васильев (Алексей Васильев, 72), Вайдель (Галыш, 69), Засев, Данилов (Киреев, 77), Осадчук, Маркосов.

Сара карточкалары Балов, Рухия, Захирович, Василев он Смирнов алгандыла.

КЪОНАКЪЛАНЫ Хасан.

Турнир

Хар кимни да кыарыуу, усталыгы да ачык болдула

Гудермесде, Чечен Республиканы биринчи президенти Ахмат хажи Кадырнов хурметине жораланып, толу контакты кыол сермешден битеруссий турнир болганды. Анга кыралын спортну бу торпосондон эм кочло спортсменери кыатышандыла.

Ары Кыабарты-Малкыардан «Эльбрус-Налычки-FCF-MMA» команданы санында Руслан Боготов, Ислам Маковев, Туменланы Альберт, Ислам Бегидов, Амирлан Жамбеев баргандыла. Ала барсы да, саубе жерлени алып, арха дипломла эм майдалла бля кыайтхандыла. Аланы тренерле

Зур Кануков, Амир Герандок, Артур Шахуоев ойрөтөдиле.

Ислам Маковев (75 кг.) бля Туменланы Альбертте (75 кг.) «2012 жылда профессионаллары аралында битеруссий турнириде хорлаган» деген ат бөрилгенди. Ахыргы алгач Дагыстандан Сулейман Казаватны 45:43 эсеп бля кыатханды. Чеченил спортмен бля сермешуно биринчи кезиуонде саулугуна чып тошөгине да кыарамай, биринчи жерге кытыганды. Ислам а кесини ичине тошөткөнүрүн болжалдан алыкча хорлам бля бошталганды. Ислам Бегидов бля Амирлан

Жамбеев-кинчи, Руслан Боготов бля ючюнчө жерлени алгандыла.

Бу турнири баш мураты - эм кыаруулу спортсменлени ачыккылап, спортменлени ачыккылап, алдан Евразияны Налычкиде 23-24-чө августта вторик профессионал чемпионатында сермешик команданы кыуарга эди. Чемпионаты Алжирден, Индиядан, Нигериядан, АБШ-дан, Таджикистандан, Пакистандан, Узбекистандан, Азербайджандан, бири кыралыладан да айырмалы спортсменле келпикдиле.

Светлана УЛЬЯНОВА.

ПРОКУРАТУРА Мурдарла

Тинтиуленден белгиле болганыча, быйыл алай алай конлеринде Владимир Юров Налычкиде кесини кыаршы жуукчыларында кыонакча болганында, аланы акылбалык болмаган кызычыларыны тойкоп, анга артыкчылык эткенди. Он аманлыгы право ныканы сакчылауу органага белиги болуп кыалмагы эди деп кыоркчуп, аны буюкдуру мурат бля кызыны боюнундан буюп өлпөргөнди.

Алай бля В.Ю. Юров РФ-ни Уголовный кодексини 131-чи статьясыны 3-чө кесигини «а» пунктуна, 132-чи статьясыны 3-чө кесигини «а» пунктуна энда 105-чи статьяны 2-чи кесигини «к» пунктуна буюкчулук этгени ючюн терселенди. Аны ючюн анга тюрмеден ахырга тутмакча да мурдагы деп суд этирирге боллукду.

Алай бир тутмакча турурга деген оюну П. деген акылбалык болмаган жаша да этирирге боллукду. КМР-ни прокуроруну орунбасары А. Махов аны аманлык этгени бля байлалмы ишин судге бергенди.

Тинтиуленден ачыккыланганыча, быйыл февраль айда жаш Звездный посёлкода танышларында аны бля кызы Жемчужинде кыонакча болганды. Он ичин кызы бля тошөгинде энда биргисине болган бимакнык чыгарып, аны боюнча, көкюргине, сыртына урганды.

Бу итикин буюкдуру мурат бля кызына болушукту бля чабып келген тиширину да бичары бля бир нечча кере уруп, жаралы эткенди. Эми тиширину да алайда окумуш өлгөнди. Алай бля П. РФ-ни Уголовный кодексини 105-чи статьясыны 1-чи кесигине, бу статьяны дагында 2-чи кесигини «а» эм «к» пунктуларына буюкчулук этгени ючюн терселенди.

Бизни корр.

УЧРЕДИТЕЛЬЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛЯ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

<p>Баш редактор АТТАЛАНЫ Жамал</p> <p>РЕДКОЛЛЕГИЯ: БЕШАЙЛАНЫ Муталин (баш редактору орунбасары), КЪОНАКЪЛАНЫ Хасан (баш редактору орунбасары), АЛИКАШАНЫ Владимир, ТЕКУЛАНЫ Хауа, ТОКУМАЛАНЫ Хусейн, ТОКЪЛУЛАНЫ Борис (жууаплы секретары).</p>	<p>ТЕЛЕФОНЛА: Редактору иричмени - 42-63-01. Баш редактору орунбасарлары - 42-38-21, 47-26-22. Жууаплы секретары - 42-66-85. Секретариат - 40-93-62. Корректоры - 42-63-52.</p> <p>РЕДАКЦИОННЫ БЕ-НОМЕРИ: Жамаут-политика бейлом - 42-67-68, 42-24-02. Экономика бейлом - 42-66-73. Култура бейлом - 42-75-82, 42-64-72. Социалый политика бейлом - 42-66-76, 47-27-59. Жыналмакыла эм спорт бейлом - 47-26-39, 42-66-71. Письма эм реклама бейлом - 42-37-94. Тилмаччыла бейлом - 47-31-28. Сураг алычулар - 42-75-82, 42-66-76. Бухгалтерия - 42-30-87. Операторлары - 47-26-28, 42-39-65.</p>	<p>Редакция авторла бля кызыгач жюрюктөмдөй. Кызмат жазмалыга рецензия этилмейди эм ала арха кыайтарылмайды.</p> <p>Газетле басылган материалла айтканы омон редакцияны омон бля кенишмеге боллукдула. Алай айтканын хар зат ючюн Россия Федерациясы Басма Искусствонде законду тийиндикке материаллары авторлары кесери жууаптуула.</p> <p>Редакция авторларды 400 эгиз тизинде (машинка бля жазылган 5-6 бет) кениш жазыла.</p> <p>Редакция авторла эм асылма информацияны уренилери кыоруула жана Кыабарты-Малкыар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чө июналда регистрация этилгенди.</p> <p>Регистрация номери — 01—0066. Нийаке - 51532</p>	<p>Газетни басмага КыМР-ни Асаамлы информация оруза жана бля кызыл комитетини компьютер службысы хазыр эткенди.</p> <p>Газет «Тетраграф» ОООНу тифографиялык басмадангыла. Налычки шахар, Ленин аты проспекти, 33</p> <p>Газетлени ислерине тапшыруу ючюн КМР-ни ючтя сызымы федералый Управлениксы жууаплыды. Телефонла: 76-01-28, 76-01-10</p> <p>Газетлени роношакча сатуу ючюн КМР-ни «Респечет» акционер общество жууаплыды. Телефон: 42-69-34</p>	<p>Номерге графикте кере 19.00 сагатта кыол салында. 20.00 сагатта кыол салынганды.</p> <p>ГАЗЕТНИ НОМЕРИНИ ЧЫГАРГЫЛА: Тикананы Фатима - дежурный редактор; Гайланы Рита - жууаплы секретарыны орунбасары; Зезаланы Лида (1,2-чи бетле). Райхаланы Дажиамия (3,4-чю бетсе) - корректоры.</p> <p>Тиражи 3540 экз. Заказ № 1858</p>	<p>РЕДАКЦИОННЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬЩИКАРЭСИ:</p> <p>360000, Налычки шахар, Ленин аты проспекти, 5 электрон почта: elbror_50@mail.ru</p>
---	--	--	---	--	---